

İSTANBUL TİCARET ODASI

İSTANBUL'DA
YABANCI SERMAYE
GÖSTERGELERİ

2008 Yıllık

İstatistik Şubesi

İSTANBUL TİCARET ODASI
İSTANBUL'DA YABANCI SERMAYE GÖSTERGELERİ
(YENİ KAYIT ve İPTAL EDİLEN FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DURUMU RAPORU)

2008 YILI
DEĞERLENDİRMESİ

Yabancı sermaye yatırımları için Hazine Müsteşarlığı'ndan ön izin alma mecburiyetinin 2003 Haziran ayında kaldırılmasından sonra yabancı sermayeli şirket kuruluşları ile ilgili istatistiki bilgiler ticaret siciline kayıt aşamasında derlenmektedir. Söz konusu bu çalışmamız şirket kuruluşları esas alınarak hazırlanmış olup, Odamızca mevzuatımız gereği sermaye şirketlerinde hisse devirleri tescile tabi olmadığından bu husus çalışmamıza yansıtılmamıştır.

Not: Söz konusu bu çalışmadaki oransal değerlerde, diğer gruplarla daha kolay mukayese yapılabilmesi için genel toplam içerisindeki payları dikkate alınmıştır.

YENİ KAYITLAR :

İstanbul'da Odamız bünyesinde bulunan ticaret sicili kayıtlarına göre 2008 yılında 2.941 yabancı yatırımcı tarafından toplam 533.067.135.- YTL'lik sermaye tutarında şirket kurulmuştur. Bu dönemde bir yıllık periyotta İstanbul'da yeni şirket kuruluşunda taahhüt edilen yabancı sermaye 2008 Aralık ayı itibariyle 412 milyon \$ olurken, 2007 yılına göre yabancı yatırımcı sayısı % 4,23 azalmış, sermaye değeri % 29,92 artmıştır. 2008 yılının ikinci yarısında yabancı yatırımcı firma kuruluşlarının sayısı, birinci yarıya göre % -16,76, yabancı sermaye değerinde ise % -0,49 azalış kaydedilmiştir.

Sektörel Dağılım :

2008 yılında yeni kurulan şirketlerde yabancı sermayenin en çok ilgi gösterdiği sektörler sıralamasında; toplam yatırımcı sayısı itibariyle 450 yatırımcı ile Müşavirlik Hizmetleri, yatırılan yabancı sermaye toplamı itibariyle 109,5 milyon YTL ile Banka-Sigorta diğer sektörlerle göre ön plandadır.

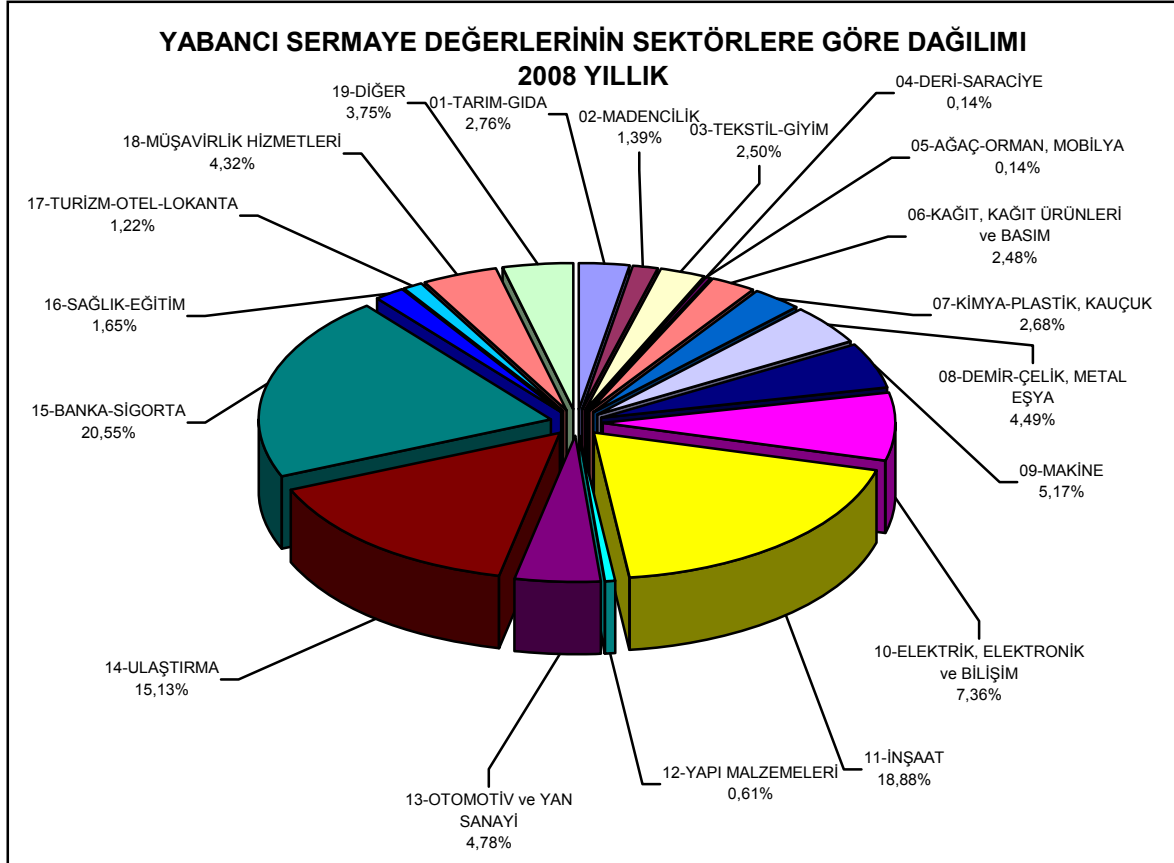
İstanbul'a gelen yabancı yatırımcı sayısının % 39,14'ü, taahhüt edilen sermayenin % 54,56'sı üç ana sektörde yoğunlaşmıştır. En çok yabancı yatırımcı çeken sektörler sıralamasında, toplam yabancı yatırımcı içinde % 15,30 pay ile Müşavirlik Hizmetleri, % 13,57 pay ile Elektrik-Elektronik ve Bilişim, % 10,27 ile İnşaat sektörleri ilk sıraları paylaşmaktadır. Yabancı sermaye değerlerinde ise toplam yabancı sermayenin % 20,55'i Banka ve Sigortacılık, % 18,88'i İnşaat, % 15,13'ü Ulaştırma sektörlerine yönelik kullanılırken, geri kalan % 45,44'ü tanımlanmış başka sektörlerle dağılmıştır. Bir önceki yılda olduğu gibi yatırımcı sayısında ilk sırayı teşkil eden Müşavirlik Hizmetleri'nin oranı azalırken, sermaye değerinde Banka-Sigorta sektörü önemli oranda artış göstermiştir.

Yabancı yatırımcı sayısı ile taahhüt edilen Yabancı sermaye arasında özellikle İnşaat sektöründe doğru orantılı bir ilişki söz konusudur. İnşaat sektörüne katılım gösteren yabancı yatırımcı sayısı ile sermaye değerleri oldukça yüksektir.

En az yabancı sermaye girişi olan sektörler; toplam içerisinde % 0,14 pay oranları ile Deri Saraciye ile Ağaç Orman ve Mobilya sektörleri olurken, en az yabancı yatırımcı alan sektör 15 katılımcının bulunduğu ve % 0,51 pay oranı ile Deri ve Saraciye'dir.

TABLO - 1
2008 YILI SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN
FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE - YTL	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-TARIM-GIDA	114	14.704.985	3,88	2,76
02-MADENCİLİK	55	7.383.601	1,87	1,39
03-TEKSTİL-GİYİM	205	13.325.622	6,97	2,50
04-DERİ-SARACİYE	15	765.000	0,51	0,14
05-AĞAÇ-ORMAN, MOBİLYA	27	749.797	0,92	0,14
06-KAĞIT, KAĞIT ÜRÜNLERİ ve BASIM	35	13.215.500	1,19	2,48
07-KİMYA-PLASTİK, KAUÇUK	130	14.269.048	4,42	2,68
08-DEMİR-ÇELİK, METAL EŞYA	42	23.948.200	1,43	4,49
09-MAKİNE	142	27.537.775	4,83	5,17
10-ELEKTRİK, ELEKTRONİK ve BİLİŞİM	399	39.253.538	13,57	7,36
11-İNŞAAT	302	100.619.001	10,27	18,88
12-YAPI MALZEMELERİ	75	3.277.000	2,55	0,61
13-OTOMOTİV ve YAN SAN.	85	25.496.171	2,89	4,78
14-ULAŞTIRMA	220	80.649.107	7,48	15,13
15-BANKA-SİGORTA	86	109.536.301	2,92	20,55
16-SAĞLIK-EĞİTİM	146	8.815.372	4,96	1,65
17-TURİZM-OTEL-LOKANTA	100	6.494.366	3,40	1,22
18-MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ	450	23.014.352	15,30	4,32
19-DİĞER	313	20.012.399	10,64	3,75
TOPLAM	2.941	533.067.135	100,00	100,00

2008 yılında bir yıllık dönemde içerisinde Odamıza kayıt yaptıran yabancı yatırımcı sayısının taahhüt ettikleri sermayeleri dikkate alındığında yabancı yatırımcı başına düşen ortalama

sermaye genel toplamda 181 bin YTL' dir. En fazla yabancı yatırımcı başına düşen sermaye miktarında, 86 yabancı yatırımcının yer aldığı Banka-Sigorta sektörü yaklaşık 1.274 bin YTL ile ön plandadır. 570 bin YTL ile Demir-Çelik Metal Eşya, 378 bin YTL ile Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım, 367 bin YTL ile Ulaştırma, 333 bin YTL ile İnşaat yabancı yatırımcılarda üye başına düşen ortalama sermayesi en fazla değere sahip sektörleri teşkil etmektedir.

TABLO - 2
2008 YILI SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN
FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI BAŞINA DÜŞEN ORTALAMA SERMAYE

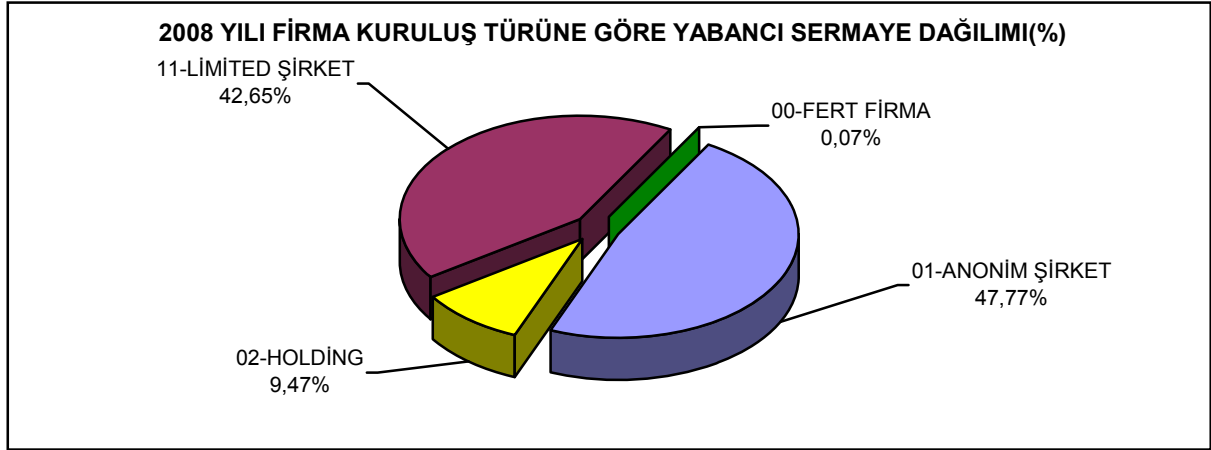
SEKTÖRLER	Ortalama Sermaye YTL	SEKTÖRLER	Ortalama Sermaye YTL
01-TARIM-GIDA	128.991	11-İNŞAAT	333.176
02-MADENCİLİK	134.247	12-YAPI MALZEMELERİ	43.693
03-TEKSTİL-GİYİM	65.003	13-OTOMOTİV ve YAN SAN.	299.955
04-DERİ-SARACİYE	51.000	14-ULAŞTIRMA	366.587
05-AĞAÇ-ORMAN, MOBİLYA	27.770	15-BANKA-SİGORTA	1.273.678
06-KAĞIT, KAĞIT ÜRÜNLERİ ve BASIM	377.586	16-SAĞLIK-EĞİTİM	60.379
07-KİMYA-PLASTİK, KAUÇUK	109.762	17-TURİZM-OTEL-LOKANTA	64.944
08-DEMİR-ÇELİK, METAL EŞYA	570.195	18-MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ	51.143
09-MAKİNE	193.928	19-DİĞER	63.937
10-ELEKTRİK, ELEKTRONİK ve BİLİŞİM	98.380	TOPLAM	181.254

Firma Kuruluş Türüne Göre Dağılım :

Firma neveleri itibariyle yabancı sermaye girişleri Anonim ve Limited şirketlerde yoğunlaşmıştır. 254.620.523.- YTL ile toplam sermayenin % 47,77'ni teşkil eden yabancı sermaye Anonim şirket statüsünde olup, % 42,65'i ise Limited Şirket türüne yönelmiştir. Yatırımcı sayısı, sermaye değeri ile ters orantılı gelişim göstermiştir. Yabancıların 1.752'si Limited, 1.115'i Anonim şirketlere ortak olmuştur. 39 Yabancı yatırımcı sayısı ile toplam içerisinde % 1,33 paya sahip olan Fert firmalara yapılan sermaye girişi ise genel toplamın ancak % 0,07'sini oluşturmaktadır. Holding yapısındaki şirketlerde 27 yabancı yatırımcının sermaye giriş tutarı 50.505.995.- YTL ile toplam yabancı sermayenin % 9,47'sini teşkil etmiştir. 2008 yılı ikinci altı aylık dönemde birinci altı aya göre Anonim ve Limited şirket türlerinde yabancı yatırımcı sayılarında azalış görülürken bu şirket türlerinde yabancı sermaye değerleri artmıştır.

TABLO - 3
2008 YILI İTİBARIYLA KURULUŞ TÜRÜNE GÖRE İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN
FİRMALARDA YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE - YTL	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
00-FERT FİRMA	39	397.872	1,33	0,07
01-ANONİM ŞİRKET	1.115	254.620.523	37,91	47,77
02-HOLDİNG	27	50.505.995	0,92	9,47
11-LİMİTED ŞİRKET	1.752	227.379.045	59,57	42,65
03-VAKIF İŞLETMELERİ	3	0	0,10	0,00
31-KOLLEKTİF ŞİRKET	5	163.700	0,17	0,03
TOPLAM	2.941	533.067.135	100,00	100,00

Yabancıların ortaklık için başvurdukları türlerde Limited ve Anonim şirket kuruluşları tüm sektörlerde ön plandadır. Yabancı yatırımcı sayısı itibariyle; Otomotiv, Banka-Sigorta, Müşavirlik Hizmetleri sektörleri dışında kalan sektörlerde Limited şirket'ler, Yabancı Sermaye değeri itibariyle; Gıda, Otomotiv, İnşaat, Ulaştırma, Banka-Sigorta, Sağlık, Eğitim ve Müşavirlik hizmetlerinde Anonim şirketler öne çıkmaktadır. Toplam yabancı sermaye değerinin % 20,55'ini teşkil eden Banka-Sigorta sektörünün % 11,04'ünü Anonim Şirket, % 9,47'sini ise Holding'ler oluşturmuştur.

Taahhüt edilen toplam yabancı sermayenin % 47,77'sini oluşturan **Anonim** şirket ortaklıklarında sermayenin % 36,85'i 3 sektör de toplanmış olup, % 12,53'ünü İnşaat, % 13,28'ini Ulaştırma, % 11,04'ünü Banka Sigorta sektörleri teşkil etmiştir. Bu firma türünde geri kalan sektörlerdeki dağılım oranları ise çok düşük oranlarda temsil edilmiştir.

Yabancı yatırımcı sayısı bakımından **Limited** şirket türünde; Elektrik Elektronik ve Bilişim, İnşaat, Tekstil Giyim, Ulaştırma ile Makine sektörlerinde ağırlık kazandığı görülmektedir. Toplam sermayenin % 42,65'ini teşkil eden bu firma nevinde taahhüt edilen sermayenin % 6,42'sini Elektrik Elektronik ve Bilişim, % 6,34'ünü İnşaat, % 5,10'unu Makine sektörü oluşturmuştur.

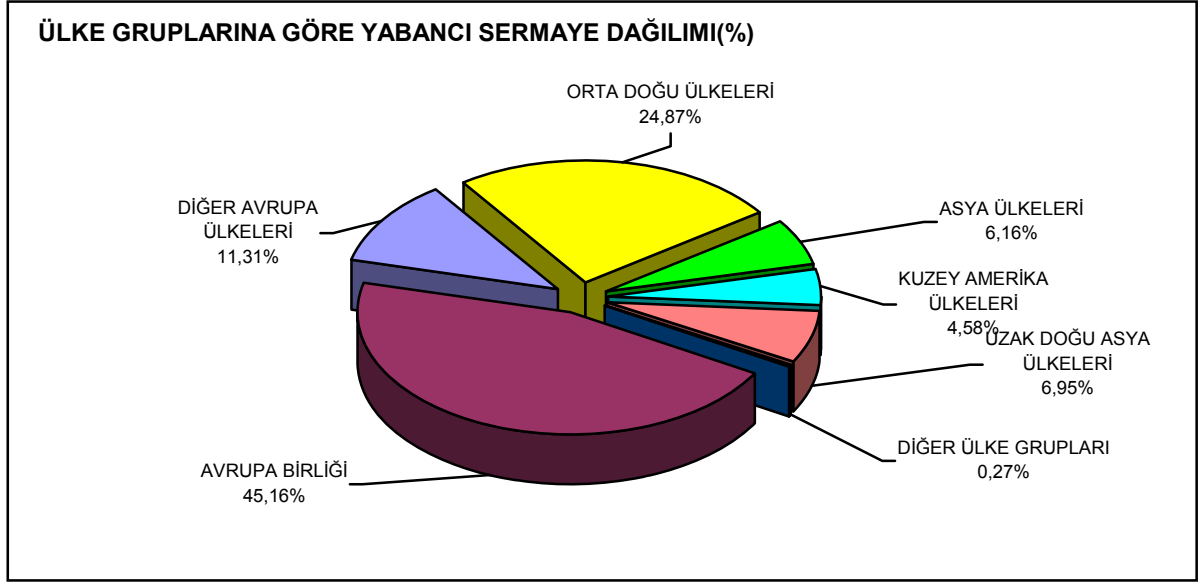
Yabancı sermaye içerisinde % 0,07 gibi çok düşük paya sahip olan ve ortaklık statüsünü kapsamayan **Fert Firma** kuruluşlarında yabancıların ağırlıklı olarak 2007 yılında olduğu gibi Tekstil-Giyim sektörüne yöneldikleri görülmüştür.

Ülke Gruplarına Göre Dağılım :

2008 yılında Odamıza yeni kayıt yaptıran firma kuruluşuna katılım gösteren yabancı yatırımcıların % 55,70'si Avrupa Birliği ülkelerinden olurken, bu ülkeler toplam taahhüt edilen yabancı sermayenin % 45,16'sını karşılamıştır.

Avrupa Birliğini'nin 240.759.259 YTL lik sermaye tutarını, 132.548.623 YTL ve % 24,87 pay ile Orta Doğu Ülkeleri ikinci sırada, 60.264.172 YTL ve 11,31 pay ile Diğer Avrupa Ülkeleri üçüncü sırada takip etmiştir. Uzak Doğu Asya Ülkelerinden yatırımda bulunmak isteyenlerin oranı ise % 6,95'dir. 2007 yılı ile mukayese edildiğinde mutlak rakamsal değer olarak yabancı sermaye değeri artmış olsa bile genel toplam içinde AB ülkelerinin payı azalmış, Ortadoğu, Kuzey Amerika ve Asya ülkelerinin payı artmıştır.

Yabancı yatırımcı sayısı bakımından Avrupa Birliği'nde; Müşavirlik Hizmetleri, Elektrik Elektronik ve Bilişim, İnşaat, Ulaştırma, Makine ve Sağlık-Eğitim, Orta Doğu ve Diğer Avrupa Ülkelerinde ise ; İnşaat en fazla yatırımda bulunan sektörler olmuştur.

Ülkelere Göre Dağılım :

2008 yılında Almanya, Bahreyn, Hollanda, Azerbaycan ve Hindistan şirket kuruluşlarında en fazla yabancı sermaye ile yatırımda bulunan ilk beş ülke konumunda olup, taahhüt edilen toplam yabancı sermayenin % 53,56'sını kapsamıştır. Yabancı sermaye değeri ve yabancı yatırımcı sayısı itibariyle; Almanya ilk sırada yer almaktadır. Yabancı sermaye değerine göre incelendiğinde; 451 Alman yatırımcının firma kuruluşu için taahhüt ettikleri yabancı sermaye değeri toplam içerisinde % 17,31 pay ile 92.256.452 YTL'dir. Bunu Bahreyn 7 yabancı yatırımcı ve 84.250.121 YTL ile ikinci, Hollanda ise 358 yatırımcı ve 43.312.659 YTL ile üçüncü sırada takip etmiştir. Azerbaycan 125 yatırımcı ve 33.692.300 YTL sermaye değeri ile dördüncü sırada yer almıştır. Hindistan uyruklu 31 yatırımcının katılım gösterdiği şirket kuruluşlarında taahhüt edilen 32.018.350 YTL'lik sermaye ile bu ülke, sıralamada 5'nci konumdadır. Bahreyn ilk beş ülke itibariyle 7 yabancı yatırımcı sayısı ile bu grup içerisinde en az ortak veren ülke statüsünde olmasına rağmen yabancı sermaye değeri olarak 84.250.121 YTL ile ikinci sıradadır.

2008 yılının 1.6 aylık döneminde Almanya ve Hindistan yabancı sermaye açısından ilk iki sırada yer alırken, 2.6 aylık dönemde Bahreyn ve Hollanda öne çıkan ülkeler olmuştur.

Toplam yabancı sermaye değeri içerisinde % 17,31 paya sahip olan **Almanya** uyruklu yatırımcıların yatırımda buldukları sektörler itibariyle, yine toplam sermaye içinde sermayelerinin % 9,44 pay oranı ile Banka-Sigorta, % 1,92 ile Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım, % 1,12 ile Kimya-Plastik ve Kauçuk sektörleri ön plandadır. Bu ülke yatırımcısının büyük bölümü % 9,44 ile Holdingleri tercih ederken, % 6,43'ü Limited, 1,43'ü ise Anonim şirket statüsüne yönelmiştir.

Toplam içerisindeki % 15,80 yabancı sermaye payı ile 2.nci sırada bulunan **Bahreyn** ağırlıklı sermayenin % 11,82'sini İnşaat, % 3,98'ini Banka-Sigorta sektörüne yönelik olarak kullanmıştır. Bu sermayenin hemen hemen tamamı Anonim Şirket statüsünü tercih etmiştir.

3. sırayı teşkil eden ve toplam yabancı sermaye içerisinde % 8,13 paya sahip olan **Hollanda**'nın en fazla yatırımda bulunduğu sektörler; % 3,23 ile Elektrik Elektronik ve Bilişim, % 1,51 ile Ulaştırma sektörleri olmuştur. Kuruluş türü itibariyle firmaların % 3,67'si Anonim Şirket, % 4,45'i ise Limited Şirket nevinde olmuştur.

TABLO - 4
2008 YILI ÜLKELER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN FİRMALARDA
YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve SERMAYE DAĞILIMI

ÜLKELER	YABANCI ORTAK SAYISI	YABANCI SERMAYE-YTL	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
ALMANYA	451	92.256.452	15,33	17,31
BAHREYN	7	84.250.121	0,24	15,80
HOLLANDA	358	43.312.659	12,17	8,13
AZERBEYCAN	125	33.692.300	4,25	6,32
HİNDİSTAN	31	32.018.350	1,05	6,01
AMERİKA	114	22.832.116	3,88	4,28
İNGİLTERE	116	21.630.499	3,94	4,06
FRANSA	121	19.830.281	4,11	3,72
İTALYA	114	14.775.476	3,88	2,77
İRAN	170	12.271.300	5,78	2,30
İSPANYA	77	9.186.842	2,62	1,72
AVUSTURYA	107	8.796.930	3,64	1,65
RUSYA	66	7.861.800	2,24	1,47
İRAK	90	4.033.600	3,06	0,76
Diğer	994	126.318.409	33,81	23,7
TOPLAM	2.941	533.067.135	100,00	100,00

125 yabancı yatırımcının yer aldığı **Azerbeycan**, % 6,32 yabancı sermaye payı ile dördüncü sıradadır. Sermaye dağılımında Demir-Çelik ve Metal Eşya sektörü % 2,44 pay oranı ile en fazla yatırım yapılan sektördür. Bunu % 1,30 ile İnşaat, % 0,76 ile Ulaştırma, % 0,62 ile Madencilik sektörleri izlemiştir. Kuruluş türü itibariyle yabancı sermayenin hemen hemen tamamına yakını olan % 6,17'si Limited şirketlere yönelik olmuştur.

% 6,01 ile 5. sırada yer alan **Hindistan**'dan iştirak eden yabancı ortak sayısı 31'dir. Bu ülkeden gelen yatırımların % 5,81'i Ulaştırma sektörüne yönelik olmuştur. Toplam yabancı sermayenin % 5,83'ünü Anonim şirket kapsamında bulunduğu bu ülke yatırımında, Limited şirketlerin sermaye payı % 0,17 seviyesindedir.

İlk Dört sırayı alan sektörlerde Yabancı Sermaye Girişlerinin Ülkelere Göre Dağılımı:

Kuruluşunda % 20,55 pay ile en fazla yabancı sermaye bulunduran **Banka-Sigorta** sektöründe Almanya toplam yabancı sermaye içerisinde % 9,44 pay ve 20 yatırımcı sayısı ile en fazla yabancı sermaye yatırımında bulunan ülke olarak dikkat çekmektedir. Bu sektöre önemli oranda kaynak sağlayan yabancı sermayenin % 3,98'si 1 ortak ile Bahreyn, % 3,00'ü 5 yatırımcı ile Kuveyt menşelidir.

Tüm sektörler içerisinde % 18,88 ile 2. sırada bulunan **İnşaat** sektöründe Bahreyn en çok yatırım yapan ülke konumundadır. Bu sektörde toplam yabancı sermayenin % 11,82'si Bahreyn uyrukludur. Lüksemburg % 2,43, Azerbeycan % 1,30 oranlarında toplam sermayeden pay almışlardır.

Toplam Yabancı Sermaye içerisinde % 15,13 pay alan **Ulaştırma** sektöründe Hindistan en çok yatırım yapan ülke konumundadır. Bu sektörde toplam yabancı sermayenin % 5,81'i Hindistan uyruklu olup, Malezya % 3,32, Hollanda % 1,51 ve İngiltere % 1,16 oranlarında toplam sermayeden pay almışlardır.

Toplam yabancı sermaye içerisinde dördüncü sırada olan ve % 7,36 pay alan **Elektrik-Elektronik ve Bilişim** sektöründe en fazla yatırımda bulunan ülkeler Hollanda, Almanya,

İran, Avusturya ve İtalya olup, bu ülkelerin toplam sermayeden aldıkları paylar sırasıyla % 3,23, % 0,76, % 0,72, % 0,67 ve % 0,41 olarak gerçekleşmiştir.

TABLO – 5
2008 YILINDA İTO’DA YENİ KAYITLAR İÇERSİNDE EN FAZLA YABANCI
SERMAYE BULUNAN SEKTÖRLERDE YABANCI YATIRIMCI SAYISI ve
SERMAYENİN ÜLKELERE GÖRE DAĞILIMI /

SEKTÖRLER	ÜLKELER	YABANCI YATIRIMCI SAYISI	YABANCI SERMAYE YTL	Genel Toplam İçinde Pay	
				Yabancı Yatırımcı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
15-BANKA-SIGORTA		86	109.536.301	2,92	20,55
	ALMANYA	20	50.346.000	0,68	9,44
	BAHREYN	1	21.200.000	0,03	3,98
	KUVEYT	5	16.000.000	0,17	3,00
	AMERİKA	7	14.999.988	0,24	2,81
	DİĞER	53	6.990.313	1,80	1,31
11-İNŞAAT		302	100.619.001	10,27	18,88
	BAHREYN	1	62.999.996	0,03	11,82
	LÜKSEMBURG	9	12.946.225	0,31	2,43
	AZERBEYCAN	35	6.918.500	1,19	1,30
	RUSYA	12	3.477.000	0,41	0,65
	DİĞER	245	14.277.280	8,33	2,68
14-ULAŞTIRMA		220	80649107	7,48	15,13
	HİNDİSTAN	6	30.989.100	0,20	5,81
	MALEZYA	5	17.710.500	0,17	3,32
	HOLLANDA	13	8.068.746	0,44	1,51
	İNGİLTERE	12	6.173.675	0,41	1,16
	DİĞER	184	17.707.086	6,26	3,32
10-ELEKTRİK-ELEKTRONİK VE BİLİŞİM		399	39.253.538	13,57	7,36
	HOLLANDA	35	17.207.850	1,19	3,23
	ALMANYA	59	4.067.225	2,01	0,76
	İRAN	23	3.859.000	0,78	0,72
	AVUSTURYA	40	3.557.830	1,36	0,67
	DİĞER	242	10.561.633	8,23	1,98

Ortaklık Yapısı :

2008 yılında kurulan firmalara ortak olan yabancıların katılımlarında ağırlık şahıs ortaklığındadır. 2.941 yabancı yatırımcı sayısının % 73,75’ini oluşturan 2.169 kişi şahıs, % 26,25’i, ise tüzel ortaklık kapsamında bulunmaktadır. Toplam yabancı sermayenin % 78,13’ü tüzel, % 21,87’si ise şahıs ortaklıklarına aittir. Tüm sektörlerde genel yapıya uygun olarak yabancı yatırımcı sayısında şahıs ortaklığı ön plandadır.

Tüzel ortaklık sayı itibariyle şahıs ortaklıklarının ancak % 36’sına tekabül etse bile yabancı sermaye değeri olarak şahıs ortaklık sermayesinden fazladır. 2008 yılında yabancıların iştirak ettiği firma kuruluşlarında Tüzel ortak sermayesi 416.509.868 YTL olup, 116.557.267 YTL’lik Şahıs ortaklık sermayesinin 3,5 katı fazlasına sahiptir. Tarım-Gıda, Madencilik, Deri-Saraciye, Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım, Kimya, Plastik ve Kauçuk, Makine, Elektrik, Elektronik ve Bilişim, İnşaat, Otomotiv ve Yan Sanayi, Ulaştırma, Banka Sigorta, Sağlık Eğitim ve Müşavirlik Hizmetleri sektörlerinde tüzel ortaklık sermayesi, bunların dışında kalan sektörlerde ise şahıs ortaklık sermayesi daha fazladır. Önemli miktarda yabancı sermayenin taahhüt edildiği Banka-Sigorta sektöründe ortaklık yapısı olarak sermayenin % 99,74’ü tüzel ortaklığa yöneliktir. Tüzel ve Şahıs sermaye değerleri arasındaki yüzdesel farkın en belirgin olduğu sektör yine Banka Sigorta kesimidir.

Özellikle toplam yabancı sermaye içerisinde ilk dört’de yer alan sektörlerden Banka-Sigorta, İnşaat, Ulaştırma, Elektrik-Elektronik ve Bilişim sektörlerinde Tüzel ortaklık statüsü ön plandadır. Banka-Sigortacılıkta % 99,74’ü, Kağıt, Kağıt Ürünleri ve Basım Ürünlerinde

% 94,53'ü tüzel ortaklık sermayesi kapsamında iken, Ağaç Orman ve Orman Ürünlerinin % 92,31'i, Yapı Malzemelerinin ise % 90,57'si şahıs ortaklığı statüsündedir.

TABLO - 6
2008 YILINDA SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT YAPTIRAN
YABANCI YATIRIMCILARIN ORTAKLIK YAPISINDA SAYI ve SERMAYE
DAĞILIMI

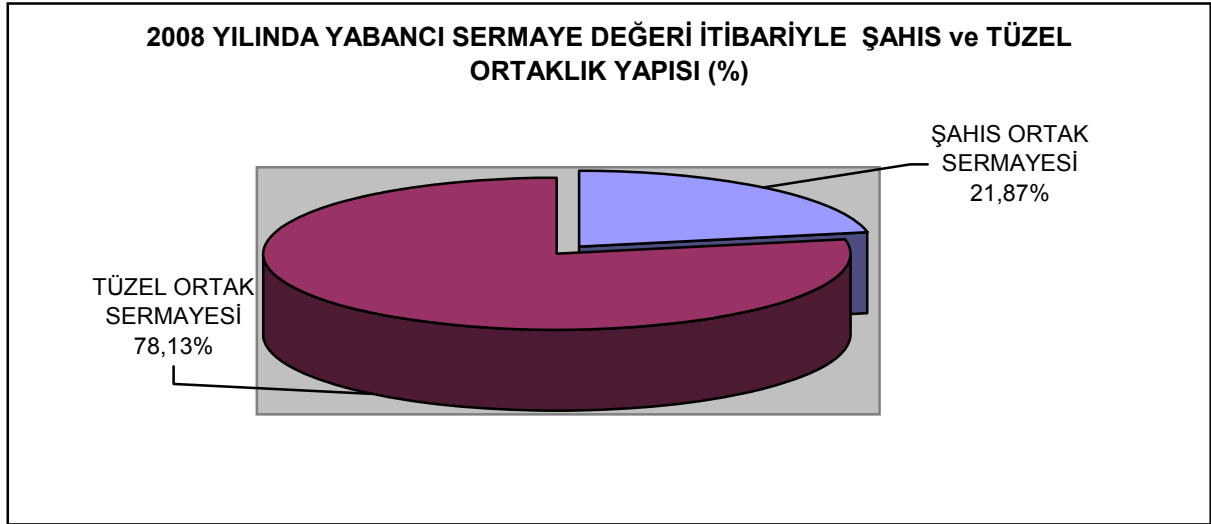
SEKTÖRLER	ŞAHIS ORTAK	ŞAHIS SERMAYE YTL	TÜZEL ORTAK	TÜZEL SERMAYE YTL	ORTAK TOPLAMI	TOPLAM SERMAYE YTL
01-TARIM-GIDA	97	4.203.878	17	10.501.107	114	14.704.985
02-MADENCİLİK	46	2.509.630	9	4.873.971	55	7.383.601
03-TEKSTİL-GİYİM	175	7.559.072	30	5.766.550	205	13.325.622
04-DERİ-SARACİYE	11	212.025	4	552.975	15	765.000
05-AĞAÇ-ORMAN, MOBİLYA	24	692.147	3	57.650	27	749.797
06-KAĞIT, KAĞIT ÜRÜNLERİ-BS.	28	722.250	7	12.493.250	35	13.215.500
07-KİMYA-PLASTİK, KAUÇUK	101	3.379.428	29	10.889.620	130	14.269.048
08-DEMİR-ÇELİK, METAL EŞYA	30	14.091.250	12	9.856.950	42	23.948.200
09-MAKİNE	95	13.286.700	47	14.251.075	142	27.537.775
10-ELEKTRİK, ELEKTRONİK- BİL.	265	8.897.507	134	30.356.031	399	39.253.538
11-İNŞAAT	256	20.818.522	46	79.800.479	302	100.619.001
12-YAPI MALZEMELERİ	63	2.968.050	12	308.950	75	3.277.000
13-OTOMOTİV ve YAN SAN.	55	1.936.532	30	23.559.639	85	25.496.171
14-ULAŞTIRMA	161	10.042.967	59	70.606.140	220	80.649.107
15-BANKA-SİGORTA	53	280.221	33	109.256.080	86	109.536.301
16-SAĞLIK-EĞİTİM	100	2.963.229	46	5.852.143	146	8.815.372
17-TURİZM-OTEL-LOKANTA	86	4.827.224	14	1.667.142	100	6.494.366
18-MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ	273	8.185.953	177	14.828.399	450	23.014.352
19-DİĞER	250	8.980.682	63	11.031.717	313	20.012.399
TOPLAM	2.169	116.557.267	772	416.509.868	2.941	533.067.135

Yabancı şahıs ortaklıklarında ve tüzel ortaklıklarda en çok başvurulan firma kuruluş türü olarak Limited şirket öne çıkmaktadır. Yatırımcı sayısı itibariyle 2.169 Şahıs ortağın % 61,73'ü Limited, % 35,50'si Anonim, % 1,80'i ise Fert Firma şeklindedir. Şahıs ortaklıklarının 116.557.267 YTL tutarındaki yabancı sermayenin % 90,85'i Limited şirketi, % 8,66'sı Anonim şirket, % 0,34'ü ise Fert Firma statüsündedir. 772 adet Tüzel ortağın % 53,50'si Limited, % 44,69'u Anonim Şirket, % 1,81'i Holdinglere yöneliktir. Bu ortaklık yapısında 416.509.135 YTL tutarındaki yabancı sermayenin % 58,71'i Anonim, % 29,17'si Limited şirketleri kapsamaktadır.

TABLO - 7
2008 YILI İTİBARIYLA KURULUŞ TÜRLERİ İTİBARIYLA İTO'YA YENİ KAYIT
YAPTIRAN YABANCI YATIRIMCILARIN ORTAKLIK YAPISINA GÖRE SAYI ve
SERMAYE DAĞILIMI

FİRMA NEVİLERİ	ŞAHIS ORTAK	ŞAHIS SERMAYE YTL	TÜZEL ORTAK	TÜZEL SERMAYE YTL	ORTAK TOPLAMI	TOPLAM SERMAYE YTL
00-FERT FİRMA	39	397.872	0	0	39	397.872
01-ANONİM ŞİRKET	770	10.099.338	345	244.521.185	1.115	254.620.523

02-HOLDİNG	13	7	14	50.505.988	27	50.505.995
03-VAKIF İŞLETMELERİ	3	0	0	0	3	0
11-LİMİTED ŞİRKET	1339	105.896.350	413	121.482.695	1.752	227.379.045
31-KOLLEKTİF ŞİRKET	5	163.700	0	0	5	163.700
TOPLAM	2.169	116.557.267	772	416.509.868	2.941	533.067.135

İPTAL EDİLEN KAYITLAR :

2008 yılı içerisinde yabancı yatırımcılardan 107'si çeşitli nedenlerden dolayı kayıtlarını iptal ettirmişlerdir. İptal edilen yabancı sermaye değeri 62.488.878 YTL olup, kuruluşta kayda geçen toplam değer % 11,72'sini oluşturmaktadır. 2008 yılının 2. altı aylık döneminde 1. altı aya göre ortaklığını iptal ettirenler sayıca % 21,67 azalış gösterirken, sermaye değerinde ise yaklaşık % 93,88 azalış göstermiştir. 2008 yılı 1. altı aylık dönemde kaydını iptal ettiren 60 yabancı uyruk sayısı 2. altı aylık dönemde 47'ye düşmüş, iptal edilen sermaye değeri de 58.883.615 YTL' den 3.605.263 YTL' ye gerilemiştir.

İptal Nedenleri :

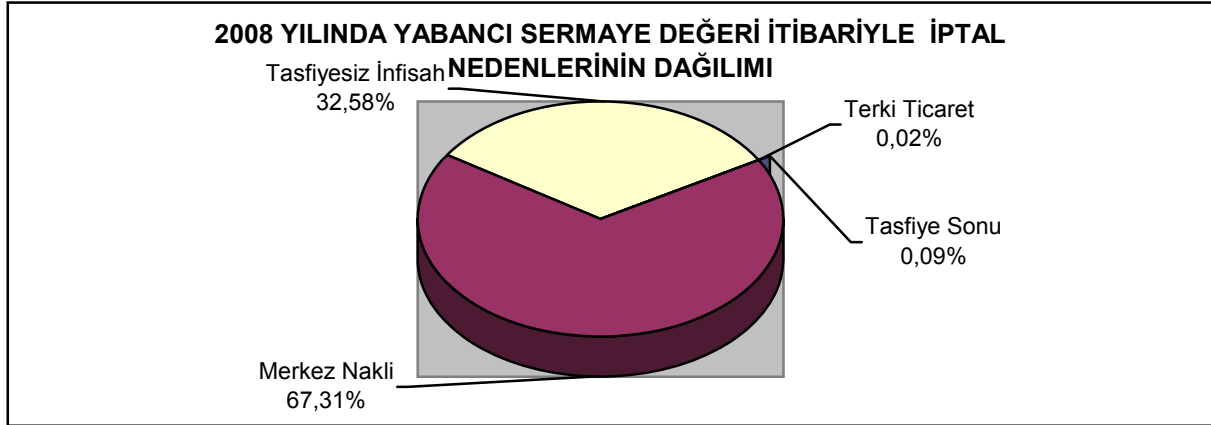
Yabancı uyruklu işyerlerinin kapanması ve ortaklık yapılarının sona erdirilmesi talebi ile 93 yatırımcı Merkez Naklinde bulunmuştur. Bu işlemde 42.059.132 YTL'lik değer, iptal edilen yabancı sermayenin % 67,31'ini kapsamıştır. İptallerin diğer bir önemli nedeni ise iptal edilen sermayenin % 32,58'ni oluşturan 4 yabancı yatırımcının Tasfiyesiz İnfisah (Devir nedeniyle Kapanma) gerçekleştirmesidir. Kapanış için başvuran yabancı yatırımcıların % 8,41'ni oluşturan 9 kişi Tasfiye Sonu işleminde bulunurken, bu grupta iptal edilen sermaye değeri ise 58.750 YTL ile olmuş ve % 0,09 oranında pay almıştır.

Limited şirketlerde ve Anonim şirketlerde Merkez Nakli önemli kapanma nedenleridir. 2008 yılının 1. altı aylık döneminde olduğu gibi 2. altı döneminde de Merkez Nakli, İstanbul'a gelen yabancı sermayenin iptal edilme işlemlerini teşkil etmiştir.

TABLO - 8
2008 YILI İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN YABANCI YATIRIMCILARIN İPTAL NEDENLERİNE GÖRE SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

İPTAL NEDENLERİ	SAYI	İPTAL EDİLEN SERMAYE-YTL	Genel Toplam İçinde Pay	
			Yabancı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
Merkez Nakli	93	42.059.132	86,92	67,31
Tasfiye Sonu	9	58.750	8,41	0,09

Tasfiyesiz İnfisah (Devir Nedeni ile Kapanan)	4	20.360.996	3,74	32,58
Terki Ticaret	1	10.000	0,93	0,02
TOPLAM	107	62.488.878	100,0	100,00

Sektörlere Göre Dağılım :

İptal edilen yabancı sermaye değerleri itibariyle Yapı Malzemeleri Sektörü % 36,89 ile ilk sıradadır. Bunu, % 31,47 oranla Müşavirlik Hizmetleri, % 23,48 ile Tekstil Giyim izlemiştir. Merkez Naklinde bulunan firmaların % 36,89'u Yapı Malzemeleri sektöründe hizmet vermektedir. İptal nedenleri olarak gösterilen Tasfiyesiz İnfisah (Devir nedeniyle kapanma) büyük oranda Müşavirlik hizmetlerinde görülürken Tasfiye Sonu işleminde ise Müşavirlik Hizmetleri ile Elektrik Elektronik ve Bilişim sektörleri öne çıkmıştır.

İptal için başvuran firmaların 61'i Anonim, 45'i Limited Şirket statüsündedir. İptal ettirilen sermayenin ise % 61,22'si Limited, % 38,77'si Anonim Şirketlere aittir. Limited şirket türünde de ağırlıklı olarak % 31,42 ile Müşavirlik Hizmetleri, % 23,48 oran ile Tekstil-Giyim, % 2,14 ile Sağlık-Eğitim , Anonim Şirketlerde ise % 36,89 ile yapı malzemeleri sektörü firma iptali için başvuran sektörlerdir.

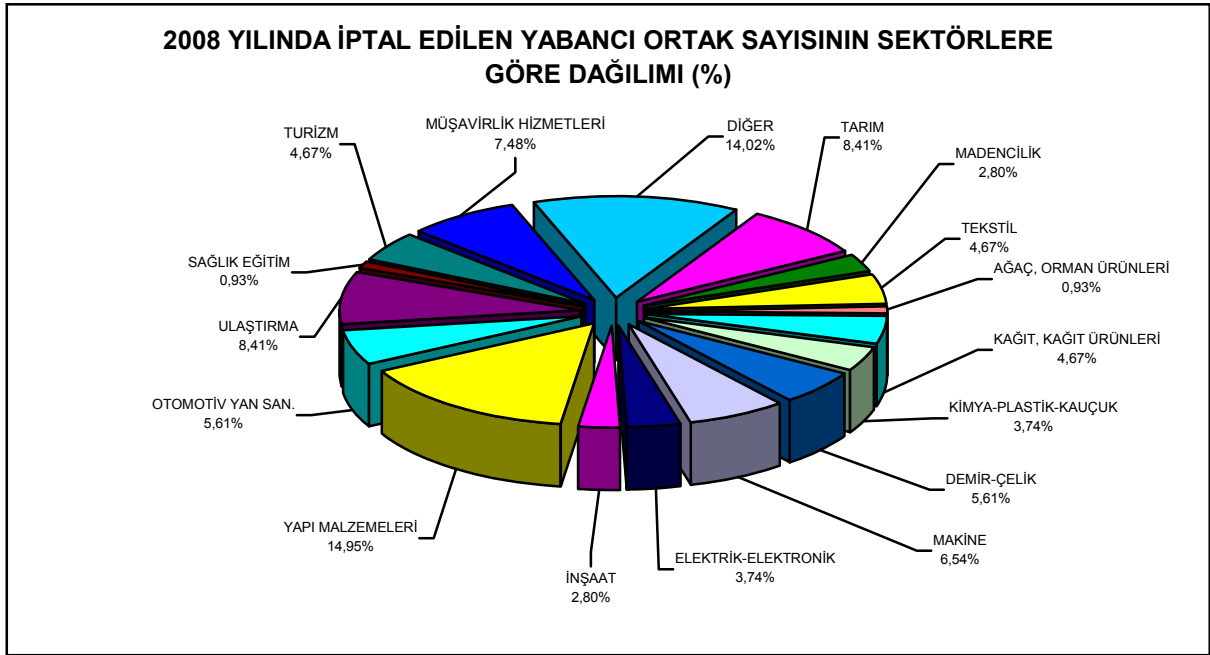
TABLO - 9
2008 YILINDA SEKTÖRLER İTİBARIYLA İTO'DA KAYDINI İPTAL ETTİREN
YABANCI YATIRIMCILARIN SAYI ve SERMAYE DAĞILIMI

SEKTÖRLER	İPTAL EDİLEN YABANCI SAYISI	İPTAL EDİLEN SERMAYE -YTL	Genel Toplam İçindeki Dağılımı %	
			Yabancı Sayısı %	Yabancı Sermaye %
01-TARIM-GIDA	9	735.996	8,41	1,18
02-MADENCİLİK	3	0	2,80	0,00
03-TEKSTİL-GİYİM	5	14.669.750	4,67	23,48
04-DERİ-SARACİYE	0	0	0,00	0,00
05-AĞAÇ-ORMAN, MOBİLYA	1	25.000	0,93	0,04
06-KAĞIT, KAĞIT ÜRÜNLERİ ve BASIM	5	0	4,67	0,00
07-KİMYA-PLASTİK, KAUÇUK	4	109.975	3,74	0,18
08-DEMİR-ÇELİK, METAL EŞYA	6	300.494	5,61	0,48
09-MAKİNE	7	682.875	6,54	1,09
10-ELEKTRİK, ELEKTRONİK ve BİLİŞİM	4	320.000	3,74	0,51

11-İNŞAAT	3	205.000	2,80	0,33
12-YAPI MALZEMELERİ	16	23.055.108	14,95	36,89
13-OTOMOTİV ve YAN SANAYİ	6	0	5,61	0,00
14-ULAŞTIRMA	9	305.180	8,41	0,49
15-BANKA-SIGORTA	0	0	0,00	0,00
16-SAĞLIK-EĞİTİM	1	1.340.000	0,93	2,14
17-TURİZM-OTEL-LOKANTA	5	864.100	4,67	1,38
18-MÜŞAVİRLİK HİZMETLERİ	8	19.668.250	7,48	31,47
19-DİĞER	15	207.150	14,02	0,33
TOPLAM	107	62.488.878	100,00	100,00

Ülkelere Göre Dağılımı :

2008 yılında İptal için başvuran 19 yatırımcı sayısı ile toplamın % 17,76'sini teşkil eden Fransa, iptal edilen toplam sermaye değeri içindeki payı % 21,16 ile en çok kapanmanın görüldüğü ülke olmuştur. Fransa uyrukluların başvurduğu en önemli kapanış nedeni Merkez Nakli görülmüş olup sermaye değeri itibariyle büyük bölümü Anonim Şirket türündeki firmaları teşkil etmiştir. Sermaye değeri itibariyle iptallerin en çok görüldüğü ikinci ülke % 10,28 ile İtalya olup, bu ülke uyruklu yatırımcılar Limited şirket statüsünde olup, Merkez Nakli en fazla kapama için başvuru alan neden olmuştur.

2008 YILINDA İPTAL EDİLEN YABANCI SERMAYE DEĞERİNİN SEKTÖRLERE GÖRE DAĞILIMI (%)

